

Digitale stadswandeling Oorlog & Vrijheid

Docentenhandleiding

Beschrijving opdracht

In de stadswandeling staan fragmenten uit een dagboek, dat in Tresoar bewaard wordt, centraal. Het is aangevuld met foto's, video's en documenten uit het archief van Historisch Centrum Leeuwarden. Het dagboek is geschreven door Adri Meindersma (1928-1993). Hij was twaalf jaar toen de oorlog uitbrak. Hij woonde aan de Schrans in Leeuwarden. Tijdens de oorlogsjaren schreef Adri dertien schriftjes vol over zijn dagelijks leven. In de kantlijn maakte hij tekeningetjes. Met deze stadswandeling ontdekken de leerlingen locaties in Leeuwarden, die aan WOII herinneren. Er zijn vijf verschillende routes: Bezetting, NSB, Jodenvervolging, Verzet en Bevrijding. Terug op school komen de routes samen tijdens een verwerkingsles met PPT van Amnesty International.

Tijdvak

Wereldoorlogen (1900-1950)

Kenmerkende aspecten

- Het racistische en totalitair karakter van het nationaalsocialisme
- De Duitse bezetting en de Jodenvervolging
- De economische wereldcrisis

Doelgroep

- Primair onderwijs: groep 7-8
- VMBO-HAVO-VWO: onderbouw

Tijdsduur

Afhankelijk van keuzes van de leerkracht/docent:

- 10 min. : Introductie op school
- 60 min. : Smartphonewandeling in centrum Leeuwarden
- 45 min : Verwerkingsles op school

Doelstellingen

- Leerlingen kunnen elementen uit de Tweede Wereldoorlog, die in hun schoolmethode staan, verbinden aan erfgoed en geschiedenis in hun eigen omgeving.
- Leerlingen worden zich bewust van fysieke sporen van oorlog en vrijheid in hun eigen leefomgeving en de verhalen die daarbij horen (materieel en immaterieel erfgoed).
- Leerlingen verwerken de opgedane kennis en ervaring in een discussie over mensenrechten toen en nu. Waarbij ze linken leren leggen tussen oorlog, vrijheid en mensenrechten in ons nationale verleden en die in de tegenwoordige tijd elders in de wereld.

Leerlingenmateriaal

app

Bezetting

NSB

Jodenvervolgning

Verzet

Bevrijding

Vorbereiding en benodigdheden

- Een [filmpje](#) voor de introductie. Het is een compilatie van Friese filmbeelden uit WOII van het Fries Filmarchief (9:20 min.).
- Voor de digitale stadswandeling:
  - De leerlingen gebruiken hun eigen smartphones.
  - De klas kan in max. 5 groepjes verdeeld worden. Ieder groepje loopt dan een andere route. Beslis wie welke route loopt.
  - Zorg er bij primair onderwijs voor dat elk groepje begeleid wordt door een volwassene.
- De verwerkingsles met [PPT](#) en bijbehorende [verhaallijn](#).

Beginsituatie leerlingen

De leerlingen hoeven niet zo heel veel van de Tweede Wereldoorlog af te weten.

Instructie aan de leerlingen

- *Wat?*
We gaan een smartphone wandeling maken door het centrum van Leeuwarden. In de wandeling gaat het over een dagboek van een leeftijdsgenootje van jullie. Hij heette Adri, woonde in Leeuwarden en hield een dagboek bij tijdens de Tweede Wereldoorlog.
- *Hoe?*
  1. Download de app izi.TRAVEL in je smartphone.
  2. Scan de QR code van een route. Verschillende leerlingen lopen verschillende routes, met verschillende onderwerpen:
    - Bezetting
    - NSB
    - Verzet
    - Jodenvervolgning
    - Bevrijding
  3. Download de route zodat je offline kunt lopen. En zorg dat je mobiel goed opgeladen is.
  4. Start bij Historisch Centrum Leeuwarden.
  5. Vergeet niet je oortjes in te doen.
  6. Tijdens de verwerkingsles terug op school, vertellen jullie elkaar wat je hebt gezien en gehoord. Dit doen we aan de hand van een kant-en-klare PowerPoint.
- *Waarom?*
Door deze wandeling ervaar je hoe een leeftijdsgenootje uit Leeuwarden de Tweede Wereldoorlog heeft beleefd. Wat gebeurde er op welke plek? En wat vond hij daarvan? Na deze wandeling kijk je met andere ogen naar het centrum van Leeuwarden.

Uitvoering

- Introductie: toon het filmpje en bespreek het na.
- Smartphonewandeling
- Verwerkingsles met PPT: laat de leerlingen zoveel mogelijk vertellen bij de beelden. Dit is ook direct een middel voor controle. Om te kijken of ze de route serieus gelopen hebben.

Deze les is ontwikkeld door

HISTORISCH CENTRUM |
LEEWARDEN